

Narva Keeltelütseum

Muusika ainekava

4. klass

35 tundi, 1 tund nädalas

Narva 2019

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
- 2) tunneb huvi muusika kui kunsti liigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
- 3) mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
- 4) kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
- 5) väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
- 6) teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
- 7) teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda.

Õpitulemused

4. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles;
- 2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust;
- 4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 6) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
- 8) julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- 9) kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust;
- 10) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
- 11) leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas.

1. Laulmine

4. klassi õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;
- 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;
- 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Püha öö“ (F. Gruber).

2. Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinato'des ning iseseisvates palades;
- 2) rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid; seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;
- 3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

3. Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- 3) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.

4. Omalooming

Õpilane:

- 1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) kasutab improvisatsioonides astmemudeleid;
- 3) loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne;
- 4) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- 2) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni;
- 3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;
- 4) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;
- 5) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara;
- 6) teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.

7. Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- 1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasuta neid muusikalistes tegevustes;
- 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);
- 4) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid

musitseerides;

5) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides;

6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:

a) eeltakt, viulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud;

b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon;

c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid);

d) tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo;

7) kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.

Õppesisu

Teema 1. Muusika tähendus ja mõju.

Põhimõisted: rahvaviis, rahvaluule, fermaat, 2- osaline taktimõõt.

Teema 2. Sügis

Põhimõisted: segno,

Teema 3. 2-, 3-, 4-osaline (C) taktimõõt

Põhimõisted: noodipikkused, taktimõõt, tervenoot, tervepaus, poolnoot punktiga, kuueteistkümnendikud, kaheksandiknoot, kaanon, polka, valss, marss.

Teema 4. JO-astmerida, duur helilaad, duur kolmkõla

Põhimõisted: astmerida, helilaad, kolmkõla.

Teema 5. Kaheksandikpaus

Põhimõisted: kaheksandiknoot, kaheksandikpaus, tervepaus, poolpaus, veerandpaus.

Teema 6. Dünaamika

Põhimõisted: dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, crescendo, diminuendo.

Teema 7. RA-astmerida ehk moll-helilaad ja moll-kolmkõla

Põhimõisted: ra-astmerida, moll-helilaad, pooltoon, tervetoon, põhiheli, kolmkõla, moll-kolmkõla, põhikolmkõla.

Teema 8. Mardi- ja kadrilaulud

Põhimõisted: regilaul, eeslaulja, kumbed, regiviis.

Teema 9. Rütm TI-TI-RI JA TI-RI-TI

Põhimõisted: kaheksandiknoot ja kaheksandikpaus, kuueteistkümnendiknoot ja kuueteistkümnendikpaus.

Teema 10. Karl August Hermann

Põhimõisted: helilooja, muusikaelu juht.

Teema 11. Hääl ja hääleliigid.

Põhimõisted: inimhäääl, lastehäääl, naishäääl, meeshäääl, sopran, alt, koloratuursopran, metsosopran, kontraalt, kontratenor, tenor, bariton, bass, laulmise stiil, ooperiteater.

Teema 12. Talv

Põhimõisted: regilaul, fermaat, 4/4 taktimõõt

Teema 13. Olav Ehala

Põhimõisted: helilooja, pianist, pedagoog, muusikal.

Teema 14. Kaheosaline vorm.

Põhimõisted: muusikavorm, ostinato.

Teema 15. Muusikainstrumendid

Põhimõisted: klahvpillid, keelpillid, puhkpillid, löökpillid, rahvapillid,

Teema 16. Klahvpillid

Põhimõisted: klahvkeelpillid, klahvpuhkpillid, klaviatuur, klavessiin, süntesaator, orel, akordion, pianiino, tiibklaver.

Teema 17. Johann Sebastian Bach

Põhimõisted: helilooja, organist, menuett, kontsert, prelüüd, fuuga.

Teema 18. Keelpillid

Põhimõisted: poogenpill, näppepill, kitarr, harf, viiul, viola, tšello, contrabass,

Teema 19. Puhkpillid

Põhimõisted: õhusammas, puupuhkpill, flööt, plokkflööt, oboe, klarnet, fagot, saksofon, vaskpuhkpill, sordiin, brassbänd.

Teema 20. Löökpillid

Põhimõisted: kindla helikõrgusega pill, ilma kindla helikõrguseta pill, ksülofon, torukellad, timpanid, väike ja suur trumm, marakaad, taldrikud, triangel, trummikomplekt, ride, crash, hi-hat, tom-tom, soolotrumm, basstrumm.

Teema 21. Rütm TA-I-TI

Põhimõisted: veerandnoot punktiga.

Teema 22. Eesti rahvapillid

Põhimõisted: rahvapill, parmupill, pajupill, jauram, sarvepill, karjapasun, torupill, külakannel, hiiu kannel, pingipill, viiul, lõõtspill.

Teema 23. Vastlad

Põhimõisted: rahvakombed, regilaul, eeslaulja, rahvalaul, liisutusmäng, kaheosaline muusikavorm.

Teema 24. Mu isamaa, mu õnn ja rõõm

Põhimõisted: eeltakt, rahvalik viis, eesti rahvuseepos.

Teema 25. Veljo Tormis

Põhimõisted: koorimuusika, helilooja, rahvamuusika.

Teema 26. Naaberrahvaste muusika: Soome, Vene, Läti

Põhimõisted: rahvalaul, rahvaviis, regilaul, rahvalik laul.

Teema 27. Kolmeosaline muusikavorm

Põhimõisted: kolmeosaline muusikavorm, lühižanr, polka, valss, mars.

Teema 28. Ülestõusmispüha. Lihavõtted

Põhimõisted: ülestõusmispüha, lihavõtted, rahvakombed, vaimulik muusika, koraal.

Teema 29. Ludwig van Beethoven

Põhimõisted: helilooja, sümfoonia, kammermuusika.

Teema 30. Nootide tähtnimetused ehk muusikaline tähestik

Põhimõisted: astmenimed, tähtnimetused, klaviatuur, oktaav, viiulivõti, g-võti, kammerton.

Praktilised tööd ja IKT

Laulab hea diktsiooniga, väljendusrikkalt vastavalt vokaalsetele ja intonatsioonilistele võimetele.

Kasutab õpitud rütme musitseerimisel.

Rakendab õpitud rütme laulmisel, pillimängus, muusikalises omaloomingus.

Laulab hea diktsiooniga, väljendusrikkalt, vastavalt vokaalsele võimekusele intonatsioonipuhtalt.

Rakendab laulu omandamisel õpitud teadmisi (astmed, rütmid).

Markeerib kehapillil meetrumit.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest kooli õppekava hindamise korralduse sätetest.

Läbivad teemad

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: õpetaja elukutse, inimsuhted, teadmised- oskused väärtusena, seotus igapäevaeluga, pillimängu ja muusiku elukutse väärtustamine.

Tehnoloogia ja innovatsioon: õppeteabe hankimine IKT kaasabil, mardi- ja kadrikommete uurimine IKT-s, uue õppeteabe hankimine IKT vahendite abil.

Kultuuriline identiteet: laulupärandi väärtustamine, tavad ja kombed erinevates kultuurides, eesti rahvapillide kasutamine rituaalides, igapäevaelus.

Keskkond ja jätkusuutlik areng: muutused sügisises, talvises, kevadeses looduses, looduse väärtustamine.

Tervis ja ohutus : vitamiinide vajalikkus, tervislik toitumine.

Väärtused ja kõlblus: rahvatraditsioonide väärtustamine, kultuuripärandi mitmekesisus, kodumaa ja rahvus kui väärtus, peresuhete väärtustamine.

Keskkond ja jätkusuutlik areng: hooaja muutused looduses, ümbritseva looduse kaitsmine, väärtustamine.

Lõimimise võimalused muude õppeainetega

Eesti- ja emakeelega (teksti mõtestamine, teksti loomine, väljendusoskuse arendamine, regivärss, teksti sõnumi mõtestamine).

Kehalise kasvatusesega (meetrumis liikumine, muusikaline liikumine, kehapill, koordineatsioon).

Matemaatikaga (taktimõõt, rütmivältused, rütm, helivältused, noodivältused).

Loodusõpetusega (sügishääled looduses, eesti linnud, looduskalender, koduloomad hommiku märgid looduses eri aastaegadel, eesti kaart, kodukoht, Eesti, Euroopa, Soome, Venemaa, Läti, Aafrika, Tatarimaa kaardil, asukoht kaardil, eesti ilmastik)

Kunstiga (muusika visuaalne kujutamine, muusika visualiseerimine).

Ajalooaga (kadri-kombestikuga seotud pärimus, muusikainstrumendid ajaloo kontekstis);

Inimeseõpetusega (jõulud, päikesepühad, Eesti riigi sümbolid, ema ja peresuhete olulisus, perekond).

Tööõpetus (rütmipilli meisterdamine, pilli helitekitamise mehhanismid)

Kodundusega (tervislik toit).

Võõrkeelega (teksti lugemine ja hääldamine, väljendusoskuse rikastamine);

Klassi- ja kooliväline tegevus

Õppekäigud muuseumis (Eesti Muusika ja Teatri muuseum, Filmimuuseum), kontsetidel, helistuudias. Osalemine kooliüritustel.

Kasutatav õppekirjandus ja õppevahendid

Pullerits, M. Urbel, L. 2010. Muusikaõpik 4. klassile. Tallinn: Avita.

Pullerits, M, Urbel, L 2008. Muusikaõpetuse CD 4. klassile. Tallinn: Avita